

Prawoznawstwo
Jurisprudence

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2025/2026
Kierunek studiów	Kryminologia i kryminalistyka
Rok i semestr studiów	Rok I/ Semestr II
Poziom kształcenia	Studia I stopnia
Profil kształcenia na kierunku	Praktyczny
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Ogólny
Status przedmiotu	Obligatoryjny

Forma zajęć	Liczba godzin		ECTS
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	
Wykład	30	24	5
Ćwiczenia	30	16	
Razem za zajęcia dydaktyczne	60	40	
Praca własna studenta	45	65	
Ogółem	105	105	

Wymagania wstępne

1.	Brak
----	------

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Poznanie podstaw metodologii nauk prawnych. Opanowanie umiejętności postrzegania rzeczywistości przez pryzmat pojęć prawnych.
2.	Opanowanie pojęć języka prawnego i prawniczego, w tym również z pojęciami łacińskimi powszechnie używanymi w prawie. Nabycie umiejętności opisywania faktów i norm w języku prawniczym. Wdrożenie umiejętności korzystania ze źródeł prawa. Nabycie orientacji w pionowej i poziomej strukturze systemu prawnego polskiego, systemu prawnego UE oraz znajomości podstawowych instytucji prawnych w kluczowych dziedzinach prawa. Wyuczenie umiejętności kojarzenia faktów prawnych ze skutkami prawnymi. Opanowanie elementarnych reguł wykładni i interpretacji prawa.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Ma wiedzę o źródłach i miejscu nauki prawa w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk, zna główne szkoły, orientacje badawcze, strategie i metody badań stosowanych w naukach prawnych i społecznych; rozumie postulat wieloaspektowości prowadzenia analizy prawa. Zna i rozumie siatkę pojęciową prawoznawstwa. Zna poglądy i ma wiedzę na temat budowy normy prawnej i jej wartości logicznej oraz funkcję performatywną; rozumie różnicę między normą prawną a normą moralną, religijną i obyczajową.	KiK_WG04 KiK_WG08	Egzamin pisemny
W2	Ma wiedzę na temat systemów prawnych i ich budowy. Zna podstawowe cechy systemu prawa polskiego. Zna i rozumie proces tworzenia prawa i ma wiedzę na temat podstawowych zasad techniki prawodawczej. Zna powszechnie obowiązujące źródła prawa w Polsce. Ma wiedzę na temat rodzajów źródeł prawa w UE. Zna budowę aktów normatywnych i ich poszczególnych typów. Zna podstawowe gałęzie prawa i ich charakterystyczne instytucje. Zna pojęcia: fakty prawne, rodzaje zdarzeń i działań prawnych, stosunki prawne, podmioty, przedmioty i treść stosunków prawnych, skutki prawne. Ma wiedzę na temat stosowania prawa. Zna podstawowe zasady dotyczące wykładni i interpretacji prawa.		

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Umie posługiwać się językiem prawniczym, czytać teksty prawne ze zrozumieniem specyfiki i typów przepisów prawa. Potrafi identyfikować		Egzamin pisemny

	typy aktów normatywnych według podstawowych kryteriów i pojęć kluczowych. Potrafi rekonstruować normy prawne. Umie interpretować zgodnie z zasadami wykładni przepisy prawne. Potrafi odszukać informacje w oficjalnych dziennikach urzędowych, elektronicznych bazach danych oraz w literaturze prawniczej. Posiada podstawową umiejętność stosowania reguł wykładni i wnioskowań prawniczych w rozumowaniach prawniczych.	KiK_UW05	
U2	Potrafi korzystać z siatki pojęciowej prawa. Rozumie pojęcie uprawnienia i obowiązku. Potrafi na poziomie podstawowym wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu prawa w celu analizowania i interpretowania problemów prawnych i społecznych.		

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Rozumie znaczenie przestrzegania prawa jako regulatora stosunków społecznych. wobec naruszeń prawa. Przejawia zainteresowanie dynamiką zmian prawa, rozumie konieczność ciągłego monitorowania zmian w legislacji i orzecznictwie sądowym.		
K2	Rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego w obszarze prawa. Dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętność posługiwania się językiem prawniczym. Ma świadomość znaczenia komunikacji interpersonalnej oraz porozumiewania się w procesie podejmowania decyzji prawnych. Rozumie znaczenie pracy w grupie nad rozwiązywaniem problemów prawnych.		

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin	
		Wykład	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Pojęcie nauk prawnych, jursprudencji, teorii i filozofii prawa oraz prawoznawstwa. Specyfika przedmiotu, problemów i metod badawczych w naukach prawnych. Specyfika nauk dogmatycznoprawnych, teoretycznoprawnych i historycznoprawnych. Prawo a moralność. Prawo a inne normy społeczne. Funkcje prawa. Funkcja performatywna języka prawnego.	4	3
2.	Koncepcja prawa naturalnego - założenia ogólne. Koncepcja pozytywizmu prawniczego - założenia ogólne. Znaczenie logiki formalnej w legislacji i rozumowaniach prawniczych. Inne koncepcje teoretyczne w prawoznawstwie - zarys ogólny. Teoria argumentacji prawniczej - starożytne źródła teorii argumentacji w prawie (retoryka, dialektyka); prawo jako skuteczne narzędzie argumentacji. Hermeneutyka prawnicza jako metoda rozumiejąca w prawoznawstwie; językowość, kolidność i historyczność interpretacji prawniczej. Ekonomiczna analiza prawa.	5	4
3.	Charakterystyka i budowa norm prawnych. Klasa wypowiedzi dyrektywalnych. Dyrektywy na tle innych rodzajów wypowiedzi. Performatywna funkcja języka prawnego. Trójelementowa koncepcja budowy normy prawnej (hipoteza, dyspozycja, sankcja). Wady trójelementowej koncepcji budowy normy prawnej. Koncepcja norm sprzężonych (norma sankcjonowana i sankcjonująca). Norma prawna a przepis prawa. Analiza indywidualna i zespołowa treści rozporządzenia W sprawie zasad techniki prawodawczej z dnia 20 czerwca 2002 r. Dz.U. Dz.U. 2016 poz. 283 (ze zm.).	5	4

4.	Pojęcie systemu prawa. Struktura systemu prawa. Pionowy i poziomy podział systemu prawa. Prawo publiczne i prywatne; Dziedziny (gałęzie) prawa i ich charakterystyka. Prawo materialne i proceduralne. Pojęcie zupełności i niesprzeczności systemu prawa. Niezgodność formalna w systemie prawa; reguły kolizyjne (czasowa, merytoryczna, hierarchiczna). Niezgodność prakseologiczna i jej koszty społeczne. Luka w prawie; luka realna i pozorna. Luka konstrukcyjna a przepis blankietowy. Luka aksjologiczna i jej rodzaje (extra legem; contra legem; intra legem).	5	4
5.	Wykładnia prawa - zagadnienia ogólne; definicja interpretacji prawniczej. Teorie wykładni; wykładnia twórcza i odtwórcza. Wykładnia autentyczna, legalna, operatywna i doktrynalna. Wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna; zasada pierwszeństwa wykładni językowej i subsydiarności wykładni systemowej i funkcjonalnej. Wykładnia prawa a wnioski prawne. Wnioski a contrario w prawie publicznym na przykładzie prawa karnego. Wnioski a similia oraz per analogiam w prawie prywatnym na przykładzie prawa cywilnego. Wnioski maiori ad minus (z większego na mniejsze) i a minori ad maius (z mniejszego na większe). Domniemanie prawnicze i rola. Szczegółowe znaczenie domniemanie racjonalności prawodawcy.	6	5
6.	Źródła prawa. Źródła poznania prawa; źródła powstania prawa. Źródła samoistne i niesamoistne. Podział źródeł prawa ze względu na sposób ich tworzenia: zwyczaj prawotwórczy; umowa, precedens prawotwórczy; stanowienie prawa. Polskie źródła prawa stanowionego w świetle rozdziału III Konstytucji RP. Ustawa a rozporządzenie wykonawcze. Źródła prawa UE: rozporządzenie UE; dyrektywa. Implementacja dyrektyw. Godność jako prawnonaturalne źródło praw i wolności w Konstytucji RP.	5	4
7.	Razem	30	24

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
Wykład	Wykład, wykład konwersatoryjny
Ćwiczenia	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia	Szczegółowe kryteria ocen wykładowcy	Wagi (%)	
		Wykład	Ćwiczenia
Egzamin ustny		0	0
Egzamin pisemny	Test 21 pytań jednokrotnego i wielokrotnego wyboru, 11-12 dst, 13-14 dst+, 15-16 db, 17-18 db+, 19-20 bdb, 21 cel.	100	0
Kolokwium	Test 21 pytań do rozstrzygnięcia, do uzupełnienia lub wielokrotnego wyboru, 11-12 dst, 13-14 dst+, 15-16 db, 17-18 db+, 19-20 bdb, 21 cel.	0	100
Przygotowanie i przedstawienie eseju / referatu / innej formy wypowiedzi pisemnej		0	0
Wykonanie zadań / ćwiczeń / projektu podczas zajęć		0	0
Wykonanie zadań / ćwiczeń / projektu poza zajęciami		0	0
Wypowiedzi ustne podczas zajęć (np. w trakcie dyskusji, debaty)		0	0
Inny		0	0

Razem	100%	100%
-------	------	------

Skala ocen

Ocena	Opis wymagań	Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się dla przedmiotu
celujący (6,0)	Student osiągnął efekty uczenia ilościowo lub jakościowo wykraczające poza zakres przewidziany programem kształcenia dla przedmiotu, w szczególności: posiada wiedzę znacznie przekraczającą zakres określony programem kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie określa i rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie i swobodnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową.	> 90% oraz dodatkowe osiągnięcia wykraczające ilościowo lub jakościowo poza te przewidziane na ocenę bardzo dobrą
bardzo dobry (5,0)	Student opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określony w programie kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową.	min. 90%
dobry plus (4,5)	Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dobrej, ale niewystarczające dla oceny bardzo dobrej.	min. 85%
dobry (4,0)	Student opanował większość wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, ujmując w terminach naukowych i zawodowych podstawowe pojęcia i prawa.	min. 70%
dostateczny plus (3,5)	Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dostatecznej, ale niewystarczające dla oceny dobrej.	min. 65%
dostateczny (3,0)	Student opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, popełnia niewielkie błędy terminologiczne, a wiadomości przekazuje językiem zbliżonym do potocznego.	min. 50%
niedostateczny (2,0)	Student nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, nie potrafi rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności, popełnia rażące błędy terminologiczne, a styl jego wypowiedzi jest nieporadny.	mniej niż 50%

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
1.	Przygotowanie do udziału w zajęciach (np. wstępna lektura, przygotowanie lub zgromadzenie materiałów, pomocy, przygotowanie referatu lub prezentacji na zajęcia itp.)	10	10
2.	Wykonanie ćwiczeń lub zadań po zajęciach (jako utrwalenie lub rozszerzenie treści z odbytych zajęć)	5	10
3.	Realizacja zadania projektowego poza zajęciami		
4.	Przygotowanie pracy pisemnej poza zajęciami		
5.	Lektura obowiązkowa	5	10
6.	Obowiązkowe zapoznanie się z innymi materiałami lub treściami (np. materiałami audio, wideo, narzędziami, pomocami, oprogramowaniem, sprzętem, aktami prawnymi, dokumentacją, warunkami miejsca pracy itp.)	5	15
7.	Przygotowanie do kolokwium		
8.	Przygotowanie do egzaminu	20	20
9.	Inne		
Razem		45	65

Literatura obowiązkowa

1.	T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, <i>Wstęp do prawoznawstwa</i> , Warszawa, 2021 (możliwe inne wydania)
----	--

2.	L. Morawski, <i>Wstęp do prawoznawstwa</i> , Toruń, 2016 (możliwe inne wydania)
----	---

Literatura uzupełniająca

1.	L. Morawski, <i>Zasady wykładni prawa</i> , Toruń 2014 (możliwe inne wydania lub publikacja L. Morawskiego pt. <i>Wykładnia w orzecznictwie sądów</i> , Toruń 2002)
----	---

Inne materiały dydaktyczne

1.	Rozporządzenie w sprawie zasad techniki prawodawczej z dnia 20 czerwca 2002 r. t.j. Dz.U. 2016 poz. 283
2.	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483